

VENDIM
Nr. 83, datë 30.12.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:
Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 15.12.2016 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 81 Akti që i përket:

KËRKUES: Kadri Resuli, Albano Resuli

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 00-2016-1217 (147), datë 13.7.2016 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, 134/1/i dhe 134/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, neni 6 i KEDNJ-së dhe ligji nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë” i ndryshuar.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Fatos Lulo, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuësve, Albano dhe Kadri Resuli, që kërkuan pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që kërko i rrëzimin e kërkesës, si dhe diskuto i çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuësit janë dënuar nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm për kryerjen e veprës penale “Trafikimi i narkotikëve” në bashkëpunim, mbetur në tentativë.

2. Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda Tiranë, me vendimin nr. 133, datë 21.11.2014, ka vendosur: “*Deklarimin fajtor të të pandehurit Kadri Resuli për kryerjen e veprës penale ‘Trafikimi i narkotikëve’ në bashkëpunim, mbetur në tentativë dhe në bazë të neneve 283/a, paragrafi 2, e 22 të Kodit Penal (KP), dënimin e tij me 11 (njëmbëdhjetë) vjet burgim. Deklarimin fajtor të të pandehurit Albano Resuli për kryerjen e veprës penale ‘Trafikimi i narkotikëve’ në bashkëpunim, mbetur në tentativë dhe në bazë të neneve 283/a paragrafi 2, e 22 të KP-së, dënimin e tij me 10 (dhjetë) vjet burgim*”.

3. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda Tiranë, me vendimin nr. 17, datë 18.2.2015, vendosi lënien në fuqi të vendimit nr. 133, datë 21.11.2014 të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda.

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2016-1217 (147), datë 13.7.2016, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 17, datë 18.2.2015 të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda Tiranë.

II

5. Kërkuësit i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për konstatimin e cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, duke parashtruar si vijon:

5.1 Është cenuar e drejta e mbrojtjes. Përgjimi ambiental i kryer në ambientet e paraburgimit nuk

është pasqyruar në mënyrë të plotë. Për këtë material pala mbrojtëse nuk kishte dijeni, sepse nuk i ishte paraqitur prej prokurorit.

5.2 Është cenuar parimi i arsytimit të vendimit gjyqësor nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë. Në seksionin D të këtij vendimi titulluar “Në lidhje me rekursin” jepen në mënyrë të shtjelluar vetëm trajtime teorike dhe jo ballafaqime me çështjen konkrete. Konkluzioni i arritur në këtë vendim është shumë i përgjithshëm.

5.3 Është cenuar parimi i prezumimit të pafajësisë dhe e drejta kushtetuese për të mos u vetinkriminuar. Gjestit të tërheqjes së vëmendjes nga xhaxhai për nipin gjykata i ka dhënë një vlerësim të paracaktuar, dhe është marrë krejtësisht i shkëputur nga të gjitha bisedat e bëra ndërmjet të arrestuarve në ambientet e Drejtorisë së Policisë Vlorë.

6. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, pretendon se kërkesa e paraqitur nga kërkuesit nuk përmban asnjë element të cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, duke parashtruar si vijon:

6.1 Pretendimi i kërkuesve për cenimin e së drejtës së mbrojtjes është i pabazuar, pasi ata kanë qenë të pranishëm në zhvillimin e seancave gjyqësore në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Ky pretendim ka të bëjë me vlerësimin e provave nga gjykata, që është kompetencë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjithashtu, këtë pretendim kërkuesit nuk e kanë ngritur në ankimin e bërë në Gjykatën e Apelit dhe në rekursin e paraqitur në Gjykatë të Lartë, duke mos shteruar kështu mjetet dhe rrugët e tjera ligjore për t’iu drejtuar kësaj Gjykate.

6.2 Pretendimi i kërkuesve për cenimin e standardit të arsytimit nga Gjykata e Lartë është i pabazuar. Në rastin në shqyrtim, vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë i ka përmbushur standardet e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese. Në vendim janë paraqitur rrethanat e ngjarjes, analiza e veprës penale, si dhe vlerësimi i Kolegjit Penal lidhur me vendimet e gjykatave. Nga përmbajtja e vendimit rezulton se janë analizuar elementet e veprës penale të kryer nga kërkuesit. Vendimi arsyeton mbi faktin (pasojë/ngjarje, veprime/sjellje, lidhje shkakësore), fajin, kundërligjshmërinë dhe masën e dënimit.

6.3 Edhe pretendimi për cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë dhe të së drejtës kushtetuese për të mos u vetinkriminuar është i pabazuar. Nuk rezulton asnjë e dhënë që të tregojë se gjykatat që kanë shqyrtuar çështjen e kanë filluar procesin me paragjykimin se kërkuesit kanë kryer veprën penale për të cilën akuzohen apo që t’i kenë konsideruar të akuzuarit fajtorë përpara dhënies së vendimit përfundimtar. Nuk rezulton që gjykatat të kenë kaluar barrën e provës nga prokurori të të pandehurit. I pabazuar është edhe pretendimi se ata janë deklaruar fajtorë bazuar vetëm në një “gjest” që ka bërë i gjykuari K.R. ndaj të gjykuarit A.R. Gjykatat në dhënien e vendimit nuk janë bazuar në një provë të vetme, por kanë parashtruar të gjitha provat ku kanë bazuar përfundimet e tyre.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimimin e kërkuesve

7. Përpara se të shprehet për thelbin e pretendimeve të ngritura në kërkesë, Gjykata Kushtetuese (Gjykata) vlerëson të ndalet paraprakisht në vlerësimin e legjitimitetit të kërkuesve për pretendimet e ngritura në kërkesë.

8. Kërkuesit legjitimohen *ratione personae*, në kuptim të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 2-vjeçar të parashikuar në nenin 30/2, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

9. Në lidhje me legjitimimin *ratione materiae*, vërehet se kërkuesit kanë ngritur pretendime të cilat

prima facie lidhen me të drejtën kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Në vijim janë shqyrtuar sipas radhës së mësipërme pretendimet e kërkesve.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u mbrojtur

10. Kërkesit pretendojnë se është cenuar e drejta për t'u mbrojtur. Sipas tyre përgjimi ambiental i kryer në ambientet e paraburgimit nuk është pasqyruar në mënyrë të plotë. Për këtë material pala mbrojtëse nuk kishte dijeni sepse nuk i ishte paraqitur prej prokurorit. Materiali i përgjimit i paraqitur nga ana e prokurorisë në gjykim ishte i copëtuar dhe jo i plotë.

11. Gjykata ka vlerësuar se veçanërisht në procesin penal barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe lidhur ngushtë me këto, mbrojtja e të pandehurit, e garantuar shprehimisht në nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, përbëjnë në vetvete elementet më të qenësishme e thelbësore të procesit të rregullt ligjor. Synimi kryesor është realizimi i një debati real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon pozitivisht dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata me objektivitet e paanësi (*shih vendimet nr. 49, datë 10.7.2015; nr. 19, datë 18.9.2008; nr. 19, datë 12.6.2003 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjykata ka theksuar se marrja e provave, paraqitja dhe vlerësimi i tyre është në juridiksion të gjykimit të zakonshëm dhe jo atij kushtetues. Është vetë gjykata që vlerëson nëse provat duhet të merren dhe mënyra e vlerësimit dhe konkluzionet lidhur me to janë po ashtu në kompetencë të saj. Parimi i barazisë së armëve nuk u imponon gjykatave të juridiksionit të zakonshëm që këto të pranojnë të gjitha argumentet dhe provat që paraqet një palë në proces. Kur kryen detyrën e saj të vlerësimit të lirë të provave, gjykata mund të bindet mbi bazën e disa provave, duke përjashtuar një ose disa prova të tjera, që ajo i konsideron të parëndësishme për çështjen (*shih vendimin nr. 42, datë 12.7.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Gjykata është shprehur se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Shqyrtimi kushtetues i kërkesave individuale udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit) dhe një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimin nr. 19, datë 2.4.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Gjykata ka theksuar se në kuptim të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës individi mund t'i drejtohet kësaj Gjykate për pretendime që lidhen me cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave. Juridiksioni kushtetues për shkeljen e të drejtave themelore për një proces të rregullt ligjor bëhet i mundur kur shterohen mjetet juridike të ankimit në gjykatat e zakonshme. Shterimi i mjeteve juridike përbën kusht paraprak që duhet të përmbushet nga individi përpara se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese. Ky rregull nënkupton jo vetëm që individi t'u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t'i ketë paraqitur më parë në këto instanca, të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimin nr. 31, datë 25.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Në vështrim të standardeve të mësipërme kushtetuese, si dhe të rrethanave të çështjes konkrete, duke shqyrtuar materialet e ardhura me kërkesën, Gjykata konstaton se kërkesit pretendimin e tyre për cenimin e së drejtës për t'u mbrojtur nuk e kanë ngritur në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë, duke mos shteruar kështu mjetet për t'iu drejtuar kësaj Gjykate në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës. Gjithashtu, Gjykata konstaton se nisur nga parashtrimet e mësipërme të kërkesve, argumentet mbi të cilat ata mbështesin pretendimin për cenimin e së drejtës së mbrojtjes kanë të bëjnë me çmuarjen nga ana e gjykatës të provave për të krijuar bindjen e brendshme në lidhje me fajësinë apo pafajësinë e tyre. Si e tillë, kjo çështje i takon sferës së kompetencës së gjykatave të zakonshme, që bëjnë vlerësimin juridik të rrethanave dhe provave të parashtruara nga palët dhe jo juridiksionit kushtetues, i cili nuk mund të zëvendësojë prerogativat

kushtetuese e ligjore të vetë hallkave të sistemit gjyqësor, aq më tepër të vlerësojë bindjen e brendshme të gjykatave për çështje konkrete. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se ky pretendim i kërkuësve është i pabazuar.

C. Për pretendimin e cenimit të parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor

16. Kërkuësit pretendojnë se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e arsyetimit të vendimit gjyqësor. Në seksionin D të këtij vendimi titulluar “Në lidhje me rekursin” jepen në mënyrë të shtjelluar vetëm trajtime teorike dhe jo ballafaqime me çështjen konkrete. Konkluzioni i arritur në këtë vendim është shumë i përgjithshëm.

17. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142/1 të Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t’u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimin nr. 18, datë 15.3.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve në përfundim të gjykimit, përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban Gjykata lidhur me çështjen në gjykim. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore si një garanci për procesin ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes (*shih vendimin nr. 18, datë 15.3.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 3, datë 26.1.2015; nr. 63, datë 23.9.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënie, përmban referenca në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjitha elementet e sipërpërmendura. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se detyrimi për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit dhe se masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 18, datë 15.3.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Referuar vendimit të Kolegjit Penal, Gjykata konstaton se në pjesën hyrëse ai përmban palët ndërgjyqëse, objektin e padisë, disponimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të Apelit, si dhe faktin se kundër vendimit të kësaj të fundit kanë paraqitur rekurs kërkuësit. Po ashtu, vendimi i Kolegjit Penal pasqyron në pjesën hyrëse të gjitha shkaqet e parashtruara në rekurs nga kërkuësit. Vendimi i Kolegjit Penal përmban në pjesën e tij arsyetuese edhe vlerësimin se gjykata e shkallës së parë dhe ajo e Apelit kanë zbatuar drejt ligjin material dhe kanë arsyetuar në mënyrë të hollësishme kryerjen e veprës penale nga kërkuësit. Gjithashtu, Kolegji Penal, për pretendimet kryesore të kërkuësve, ka dhënë përgjigje të arsyetuara. Vendimi i Kolegjit Penal nuk rezulton të jetë alogjik dhe nuk përmban ndonjë kundërthënie të hapur ose të fshehtë. Në aspektin substancial vërehet se në vendimin gjyqësor, objekt shqyrtimi, nuk

është bërë një arsyetim të detajuar për sa i përket interpretimit dhe zbatimit të ligjit në lidhje me rrethanat e faktit që u atribuohen kërkuessve. Megjithatë në vlerësimin e Gjykatës Kushtetuese kjo nuk përbën një të metë aq serioze sa ta bëjë të cenueshëm vendimin në fjalë në aspektin kushtetues (*shih vendimin nr. 63, datë 23.9.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se edhe ky pretendim i kërkuessve është i pabazuar.

D. Për pretendimin e cenimit të parimit të prezumimit të pafajësisë

23. Kërkuessi ka pretenduar se është cenuar parimi i prezumimit të pafajësisë dhe e drejta kushtetuese për të mos u vetinkriminuar. Gjestit të tërheqjes së vëmendjes nga xhaxhai për nipin gjykata i ka dhënë një vlerësim të paracaktuar dhe është krejtësisht i shkëputur nga të gjitha bisedat e bëra ndërmjet të arrestuarve në ambientet e Drejtorisë së Policisë Vlorë.

24. Gjykata është shprehur se prezumimi i pafajësisë është një nga elementet përbërëse të procesit të rregullt ligjor. Sipas nenit 30 të Kushtetutës, kushdo quhet i pafajshëm derisa nuk i është provuar fajësia me vendim gjyqësor të formës së prerë. Gjykatat e zakonshme nuk duhet ta fillojnë procesin me bindjen se i pandehuri ka kryer krimin për të cilin akuzohet, se barra e provës i takon palës akuzuese, se çdo dyshim duhet të shkojë në favor të të pandehurit dhe se gjykata duhet ta mbështesë vendimin në prova të drejtpërdrejta dhe të tërthorta që duhet të provohen nga akuza (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Prezumimi i pafajësisë është trajtuar gjerësisht edhe nga GJEDNJ-ja, e cila ka theksuar se ky parim konsiderohet i shkelur nëse një vendim gjyqësor, që i përket një individi të akuzuar penalisht, reflekton një opinion ku ai është fajtor përpara se të jetë provuar fajësia e tij sipas ligjit (*vendimet në çështjet John Murray kundër Mbretërisë së Bashkuar, 8 shkurt 1996; Telfner kundër Austrisë, 20 qershor 2001*).

26. Mbi bazën e standardeve të mësipërme dhe nga vlerësimi në tërësi i materialeve të paraqitura me kërkesën, nuk rezulton ndonjë e dhënë që të tregojë se gjykatat e zakonshme e kanë filluar procesin me paragjykimin se kërkuessi i ka kryer veprat penale për të cilat akuzohet. Gjykatat i kanë bazuar vendimet e tyre në provat e mbledhura gjatë gjykimit, si edhe në dëshmitë e dëshmitarëve. Gjithashtu, argumentet e kërkuessve për këtë pretendim kanë të bëjnë me çmuarjen e provave dhe të kërkesave për marrje provash nga gjykata, të cilat janë çështje që nuk vlerësohen në gjykimin kushtetues. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se edhe ky pretendim i kërkuessve është i pabazuar.

27. Nisur nga sa më lart, Gjykata, në përfundim të gjykimit, vlerëson se kërkesa e paraqitur nga kërkuessit është e pabazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Fatos Lulo, Besnik Imeraj